

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca végén a (Máriaffy-ház) bőve a lap szel-
lemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA:

Egy évre 16 frt. v. 32 korona. [Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félévre 8 frt. v. 16 korona.] 1 óra 1 frt 50 kr. v. 5 korona

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centimetryni tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők
és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt.
Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilvántartó cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A szentpétervári vizit.

Az úgynevezett „nagy politikát” tulajdonképpen nem a politikusok és nem is nem a status férfiak, avagy a diplomaták, hanem — mint rendesen és régóta történik — jobbra az uralkodók csinálják.

Legfőképpen ha a nemzetközi állapot egyensúlya bomlik fel, vagy jut fenyegetett helyzetbe — akkor az uralkodók ragadják magukhoz az aktív szerepet és ha egyebet nem tesznek, hát — vizitálnak.

A mi jó és bölcs királyunk is ilyenféle dolgokban utazik ez idő szelvére. Ferencz József vizitot tesz Miklós császárnál még pedig az orosz fővárosban.

A mint a hírek tartják, az osztrák-magyar Monarkia bölcs és tisztelt uralkodóját a hivatalos Oroszországgal felettébb való módon és nagy külső fényvel ünnepelt. Maga a császár össze-vissza csókolgatja, mesés fényű ebédek és színelőadások meg csapat-szemlék járják.

Azt hihetné a nagy világ, hogy mindez azért történik, hogy egyik koronás fő illő módon fogadja és lássa el a maga koronás vendégét.

Pedig hát mindegyik külső pompa és fény csak látszat, és nem lényeg, mert a lényeg az, a mi ezen külső csillogás és pompa alatt rejtőzik, vagyis a politika még pedig a nagyjából való.

Mikor arra kerül a sor, hogy a koronás fejedelmek csináljanak országos vagy világra szóló politikát, akkor már komoly és egyetemes veszedelemnek kell lenni. Most is van ilyen és még pedig a régi fészeken: Keleten.

A török-görög viaskodás korántsem oly kicsinylendő párharc, mint a miyennek némelyek látják.

Ez az egyszerű csate-páténak képzelt összerörrenés mozgalomba hozta egész Európát, politikusai, diplomatái és statusbölcsseivel együtt nem csak, hanem mozgásba hozta a három legnagyobb hatalom uralkodóját is. Vilmos, német császár csak a napokban vizitelt Bécsben, nyomban rá Ferenccz József kelt utra és e perczen még a minden oroszok fő és székvaróságában időzik.

Igen természetesen nem azért foly az a magas vizitelés, hogy a királyok

ünnepegyék a királyokat, hanem, hogy — politikát csináljanak a status férfiak számára.

A három nagyhatalom uralkodója a legközelebbi múlt napokban nem tudni még hány esztendőre, de bizonyára hosszabb időre megegyezett egymással arra való nézvést, hogy adandó esetben mit tévők legyenek a statusférjak az Európát érintő bonyodalmas kérdésekben.

Hát természetesen a népeknek is illelnek tudni, hogy a koronások ilyen viziteléseknél, voltaképpen minő ügyben — sántikálnak, és mit határoznak a népek sorsa felett — ezeknek meghallgatása és hozzájárulása nélkül.

Ilyenkor aztán rendszerint egyik másik parlamentben kérdést intéznek a felelős kormányokhoz és ezek rendszerint adnak olyan ibis-redibisféle válaszokat, a melyek ha akarom: vemhes, ha akarom: nem vemhes. Aztán a tisztelt nép elégedjék meg vele.

A mi pedig a legutóbbi pétervári vizitot illeti, erre nézve maga Apponyi, Albert gróf intézett tegnapelőtt sürgős interpellációt a kormányelnökhöz.

És Bánffy Dezső, ki egyéb dolgokban azonnal kész a felelettel, most alaposan hallgatott és választ majd akkor ad, ha — Goluchowszky gróf hazaérkezik Szentpétervárról.

Hát hiszen, hogy Bánffy nem válaszol az természetes, mert az ő külföldi esze és tudása másnál van, az a más pedig még csak ezután nyilatkozhatik.

Addig tehát szép csendesen várunk és elmélkedünk a politikai vizitelésekről.

Politikai hir.

Az ugodi képviselőválasztás. Hosszu és izgalommal teljes korteskedés után tegnap volt az ugodi képviselőválasztás, a mely azonban a három jelölt közül egyiknek sem jutott abszolút többség, azért a kormánypart és a néppárt jelöltje közt pótválasztásra került a dolog. A választást az Ugod község mellett elterülő „Vadkert” nevű mezőségen tartották meg. A választási elnök Fenyvessy Ferencz orsz. képviselő volt, a ki sorshúzás útján először a Kossuth párti Borbély Viktor, azután a kormánypárti Bauer Antal, végül a néppárti Orbán Jánosra rendelte el a

szavazást. A kormánypart szinte nyilvánosan vásárolta a szavazatokat, hogy valahogy kiérőszakolja jelöltjének a győzelmet, a más azonban nem sikerült. A választás végeredménye a következő lett:

Bauer kormánypárti jelölre . . 1080

Orbán néppárti jelölre . . . 844

Borbély Kossuth-párti jelölre . . 340

szavazat esett, úgy tehát Bauer Antal és Orbán János közt pótválasztás lesz.

A háboru.

A görögök veresége.

Nem Tesszáliában ég már, nem is Epirusban, hanem — Athénben, a hol kormánybukás készül és forradalom. Nem valószínű, hogy a háborúnak még komoly folytatása legyen. A mi immár történik, az a török hadak majdnem minden ellentállás nélküli elnyomulása. Egy-egy apró csatában meg itt is, ott is megverik a görög sereg valamelyik késlekedő maradvékát, arról azonban, hogy még egyszer komoly, nagy ütközetre szedhetné össze magát a szétvert görög hadsereg, szó is alig lehet. A szétfutott tábor roncsait összeszedni bajos, szinte lehetetlen. A vert sereg jórésze a nagy csatavesztés után — egyszerűen eltűnt. Az ujenczoknak, a kik először érezték közvetlenül a háboru öldöklő lehelletét, nincs bátorságuk még egyszer tűzbe menni. Összesen tízezer, sőt más források csak hatezer emberre teszik azok számát, a kiket a szerencsétlen trónörökös még összeszedni tudott. Ennyi katonával háborut viselni lehetetlen. Csatába menni velük annyi, mint mérszárszékbe vinni őket. Mind ehhez járul még, hogy Epirusban is beborult a hellén hadserege. Elvesztett állásaikat rendre visszafoglalják a törökök, nyomják visszafelé a görögöt és verik őket egyre.

Athénben pedig feltöri a fegyvertárat, fegyverkezik, tüntet és szítja a királyt a tömeg. A vereségért a trónörökös okolják, holott a saját vak elbizakodottságuk vitte őket a veszedelmbe. A forradalom ordit a palota előtt, a tömeg engesztelő áldozatot követel. A király kétségbeesett helyzetben van, megverte az ellenséget és saját népe lázong ellene most. Tanácskoznak és bűnbakot keresnek. A fővezér elmozdítása nem volt elég. Vajjon mi lesz elég: a kormány bukása, a trónörökös lemondása, vagy még ezse,

hanem egyenesen a trón a korona?... Valóban ez a bűnhődés, ha nem is érdemtelen, de nagyon súlyos.

Kormányválság vagy forradalom?

Athén, ápr. 28.

A tegnap rendkívül isgalmas volt. Délután vagy 500 önkéntes kirabolt néhány fegyvergyártás puskát és revolvert szereve végigvonult az utcákon. A mikor az önkéntesek Ralli háza előtt elvonultak, néhány képviselő nyugalomra intette és értesítette őket, hogy az ellenzék vezetőit meghívták a palotába. A tüntetők ezután rendben szétoszlottak. Este az Alkotmány téren nagy tömeg gyűlt össze. Többben beszédet mondtak.

A lakosság felháborodása kiváltképpen Konstantin trónörökös ellen irányul, mert ki zárólag őt hibáztatja a matii vereség miatt. A királynak azt az elhatározását, hogy a trónörökös a fővezérségtől megfosztva, egy magyarázzák, hogy a király a dinasztia megakarja menteni, ez volt az egyetlen mód arra, hogy az elkerülhetetlen forradalmat megakadályozza. Azt hiszik, hogy Delianisz még ma beadja lemondását; utódja valószínűleg Ralli lesz, de kérdéses, vajjon a király állása ezzel megerősödik-e?

Azt is beszélnek, hogy a király György herceg javára le akar mondani, azonban az athéni politikai körök a király lemondásától nem várják a helyzet javulását és azt hiszik, hogy a forradalom kiütését csak európai intervenció akadályozhatja meg; de attól tartanak, hogy a hatalmak már elkétek közbelépésükkel.

György király tegnap egy kiváló görög politikus előtt így nyilatkozott:

Kész vagyok az országnak minden kívánságát teljesíteni, mert nem akarom, hogy érettem csak egy kis vér is folyjon.

Sötét gyanu.

Budapest ápril. 29.

Szenzációs bűntényben folytat vizsgálót a budapesti büntető törvényszék. A vádlott egy fiatal fővárosi mérnök, előkelő budapesti család tagja, a ki ellen anyósa a feleséggyilkosság rettetés vádjával lépett föl. A férj — a följelentés szerint — azért ölte volna meg hitvesét, hogy megszabadulva tőle, feleségül vehessen egy fiatal leányt, a ki iránt már, mint családós ember szerelemre gyuladt.

A rendőrség a följelentés nyomán tegnap beidézte a férjet s a lakásán házkutatást tartott. A házkutatás alkalmával tényleg több rendbeli mérget találtak a szekrényekben, melyeknek eredetére és rendeltetésére nézve állítólag nem tud elegendő felvilágosítást adni. A hitves gyilkosságát azonban felháborodással utasította vissza s magá-

nye, mert Bihari azután meg az udvarnál és nyilvános koncertekben is játszott, s a bécsiéket egy elragadta, hogy magyar Beethovennek nevezték el.

Mindössze bizalmasan kérdezte meg Zichy gróftól Metternich hogy:

— Wem ist das unglückselige Lied eingefallen?

— Kinek másnak, mint egy országháborító Vaynak — válaszolt Zichy sóhajtván.

Az estélyen különben magyar nemzeti táncot is bemutattak Sándor császárnak.

Esterházy Vincze egy verbunkost, Zichy Ferencz Esterházy Rozina grófnővel pedig palotást táncolt.

A csárdás tudvalevőleg sokkal később, a negyvenes években lett szalonképes.

Zichy Károly estélyein a szuverének maguk is táncoltak és Sándor császár egyik contre damet a kongresszusi idők egyik leg-szebb asszonyával, Festetichné Zichy Julia grófnővel táncolt.

III. Frigyes Vilmos porosz király is táncolt, az első condredamet Sarauné Hunyady grófnővel.

Általában tekintettel arra, hogy a háziur magyar volt, a magas látogatók úgy táncra hívással, mint megszólítással itt leginkább a magyar főnemeseket és urnókat tüntették ki.

Annál inkább, mert pár nap mulva I. Ferencz császár és király szövetségeseivel Budára volt indulandó s Metternich, a mindenható kancellár tudta, hogy a magyar urak közt hangulatot kell csinálni.

A hangulat a fő minálunk, megtanul-

kérte a hatóságot, hogy exhumáltassa a halottat.

Az ügy már a büntető törvényszék kezében van, hová a rendőrség még tegnap áttette az iratokat, átadva a letartóztatott férjet is, a ki most vizsgálati fogságban várja további sorsát.

Ifj. G. L. még szigorú mérnök volt, mikor négy évvel ezelőtt elvette F. Emmát özv. K.-né magánzónó leányát. A fiatal házasságok a legtisztább szerelem fűzte egymáshoz. A férj gazdag volt, két háznak tulajdonosa a fővárosban, a ki fiatal feleségét minden kényelemmel körülvehetette. Házasságuk eleinte boldog volt. A férj szeretete otthonát, s szabad idejét mindig otthon töltötte. Boldogságukat mindjárt az első évben egy gyönyörű kis leánygyermek születése tetőzte be. Az első gyermekágyi betegség azonban súlyos következményeket hagyott hátra a fiatal asszony szervezetében, a melynek jelei csakhamar nagyfokú idegességben jelentkeztek. Ez időtől kezdve a gyöngye fiatal asszony természetesen egészen megváltozott. Kedélye elborult, izgatott, ingerlékeny lett, a ki minden cselekedésében elegendő okot talált, hogy heves házi jeleneteket provokáljon. Férje eleinte nagy gyöngédséggel viselkedett beteg felesége iránt s nem egyszer a legméltatlanabb szemrehányásokat is némán tűrte el tőle.

Körülbelül egy évvel ezelőtt végre meg-sokalta türelmetlen családi életét, s boldogságát a háson kívül kezdte keresni. Sokat járt a klubokba, barátai társaságába, szaurokba s általában többet volt idegenek közt, mint otthon. Ez időtájt a többek közt megismerkedett egy postai és távirati főtiszt családjával, akik az előkelő, csinos fiatal embert szívesen látták a házuknál. G. sürdten élt a család vendégszeretetével s mint a beavatottak mondják, örült szerelmére gyuladt a szép háziasasszony iránt, aki éppenséggel nem csinált belőle lelkismereti dolgot, hogy egy házasságon udvarlásait elfogadja.

Ez a tiltott szerelmi viszony nem sokáig maradhatott titokban a fiatal asszony előtt. És ettől fogva családi életük a lehető legboldogtalanabb volt. Az asszony folytonosan szemrehányásokat tett férjének s az izgatott házi jelenetek szinte napirenden voltak. Az asszony idegességét csak fokozta az a körülmény, hogy második gyermekét is már a szíve alatt hordta.

Ez évi márc. 28 án a fiatal asszony életet adott második gyermekének. Beteg-ágyához akkor a férj dr. Högyest, rendes háziorvosát hívta, a ki erős gyermekágyi lázt konstalt s föltétlenül nyugalmat ajánlt a betegnek. Másnap délután az asszony hirtelen nagyon rosszul lett, úgy, hogy a férj dr. Platzert is a beteghez hívta. Az orvosi konzilium rendkívül súlyosnak találta az állapotot. Késő éjjel a fiatal asszonyt embolikus rohamok lepték meg s hajnalban kisenvedett.

A temetés után a lakók rémes vádról keztek suttogni a házban. Szájról-szájra járt a szörnyű gyanu, hogy a fiatal asszony nem természetes halállal halt meg, hanem a férje megmérgezte, hogy helyet csináljon annak a

ták azt már a Habsburgok illusztris elődjénél, Mária Teréziától, a kinek ama historiai nevezetességű pozsonyi országgyűlésen egy ilyen sikerült hangulat csinálás mentette meg a koronáját.

Hangulatszinálás szempontjából azt is megkísérett Metternich, hogy Ferencz császárnak a budai fogadtatás alkalmára néhány sorny magyar beszédet taníttasson be. Ez azonban nem sikerült.

A jó Ferencz császár mindent szeretett inkább, mint hivatalos beszédeket mondani és a fejét törni.

Ezért is, noha Reviczky Ádám, a későbbi kancellár, akkor velencei kormány-széki elnök elkészítette a hat sorból álló beszédet, — azt Ferencz császár nem tanulta be.

A budai fogadtatás alkalmával aztán úgy Úrményi ország bíró, mint Balassy Ferencz polgármester és Kalmárfy Ignác főbíró latinul üdvözölték az uralkodót, a mire Ferencz császár nyájasan mosolyogva fejet hajtott és így szólt:

— Ágo grátias!

Igy van ez legalább feljegyezve régi elsárgult lapokban, a melyre egy porrá vált kéz aggodalmas pontossággal írkálta fel, hogy bugaczi és szentkirályi Szentkirályi László vice-ispán uram, hogy szorgalmatoskodott az illumináció előállításában, leírja a nagy katonai parádét a Rákoson, a melynél főként a Riesch gránátérosok tűndököltek, elmondja milyen volt az udvari bál a palatinusnál, a melyen Esterházy Vincze major uram és a Ráday Nina táncza ragadta el a szuveréne-

AZ „ELLENZÉK” TÁRGZÁJA.

1897. április 30.

Egy magyar főur estélye I.
Sándor császár tiszteletére.

Az a fényes fogadtatás, azok a ragyogó fényű ünnepégek, melyekkel Miklós császár most Szent-Péterváron ünnepi öreg királyunkat, emlékeztetünkbe hozza azokat a fényes mulatságokat, a melyeket Bécsben 1814—15-ben, I. Sándor császár, a mostani császár dédapjának tiszteletére rendezett I. Ferencz császár királyunk napja, valamint a bécsi osztrák és magyar arisztokrácia.

Metternich herceg, államkancellár renn-wegi palotájának báljai, gróf Almásy Eliás ebergassingyi fényes vadászünnepelei mellett különösen pompás volt gróf Zichy Károly államminiszter estélye, mely 1814. október 23-án ment végbe.

Részletet ezen az emlékezetes estélyen I. Ferencz császár és király nejével, Sándor császár és Erzsébet császárné; Katalin nagyhercegné, Konstantin nagyherceg, Frigyes Vilmos porosz király Vilmos trónörökösével — a későbbi I. Vilmos német császár, — a bajor király, a württembergi király, a kongresszus világhírű államférfiai, élükön Wellington herceggel.

A magyar arisztokrácia is nagy számban volt képviselve s egy akkori naplójegyzet a többek közt említi: Szapáry Péter, Almásy Pál főlovászmester, Szőgyény Zsi-g-

mond, királyi táblai referens asszeszor, gróf Illyés-házy István, gróf Keglevich György, gróf Pálffy Ferdinánd, a bécsi an der Wieu színház akkori tulajdonosa és nagy műmeczenas nevét.

Zichy Károly rendkívül nagy előkészületeket tett erre az estélyre és oly fényt fejtett ki, hogy annál az asztalnál, a melynél a szuverének ültek, csupa arany tányérokra és arany eszközökre ettek.

Az étterem diadalmi jelvényekkel volt feldisztve és egy emelvényen a három szövetséges mellszobra állt, melyet egy géniusz korsorozott meg.

Az oltárszerű emelvény alatt áldozati csészében láng égett — s egy virágokból kirakott felirás következő szavakat mutatta: „Európa ma és az utókor örökké hálás nektek.”

A háziur annak a korszaknak a hirnev-czigányát, Bihari Jánost is felhozatta bandájával Bécsbe, a ki aztán játékaival a szó teljes értelmében elragadta a magas vendégeket.

Különösen a melankoliára hajlandó császárnak tetszettek rendkívül az édes, bus hangzatok és kétszer is ismételtette vele híres szerzeményét a „Hatvágás verbunkost.”

Nagy szenzációt keltett még a Hadik oberster nótájával és a sarkantus verbunkossal.

Egy kis indens is történt ezen az estélyen Biharival.

Ugyanis a dus lakoma után, mikor ma a kedélyek fölmelegedtek, a fiatal urak egy külön terembe vonultak egy kicsit pi-

tyizálni, cigányozni, — more patrió mulatni.

Bihari játszott, játszott, elvarázsolva a szíveket és kivarázsolva a bugyélárisokból a nagy bankót.

Egyszerre csak látja belépni a terembe Vay János, ráhuzta annak a nótáját:

Török bársony süvegem,
Most élem gyöngyöletem.

Nagyon szép, duhaj nóta ez, ösmeri is minden magyar ember, de hát hübnere van ennek a nótának.

A Hübner nem más pedig, minthogy az még 1709-ből való és béri Balogh Ádám, Rákoczy kurucz generálisának volt a nótája.

A fiatal urak, bortól és zenétől fölvil-lanyozva nem gondolták meg, hogy két teremmel tovább I. Ferencz császár ül és a nóta két befejező sorát is utána énekelték a Bihari hegedűjének:

Balogh Ádám a nevem,
Ha vitéz vagy jer velem —

A nóta hangzatai végre kihatottak a bársony portiérekre is és egyszerre, csak rohan be a mulatok közé Eszterházy Vincze major, sápadtan fogva meg Berényi János Palatinus huszárezredbeli alhadnagyot:

— Um Gotteswillen, kinek jutott eszébe ezt a rebellis nótát huzatni... Károly bácsi (a háziur) már kéket zöldet játszik és Metternich dühös, mert a császár kétszer is kérdezte, hogy micsoda szép nóta ez és megmondani mégse lehet neki.

Bihari maga is szurkolt, de az egész inczindenség nem lett semmi következmé-

másiknak. Annakra nyíltan tárgyaltak az emberek ezt a dolgot, hogy fülbe jutott a férjnek is, a ki azonban nem látszott törődni vele, míg a mult heten egész nyíltan föl nem léptek a váddal ellene. Anyósa, özvegy F.-né és sógora F. Mária Valéria néhány nappal ezelőtt följelentést adtak be a rendőrséghez, a melyben ifj. G. L. mérnököt azzal vádolták, hogy feleségét megmérgezte. A rendőrség a följelentés folytán beidézte a férjet s míg őt a főkapitányságnál vallatották, lakásán házkutatást tartottak.

A házkutatás terhelő adatokat szolgáltatott a rendőrség birtokába. Egyes szekrényekben a kiküldött detektívek mintegy tíz-tizenegyre mérget találtak. G. ezekre a mérgekre nézve azt állítja, hogy azokat az atyjától kapta a ki régebben mint homeopathia orvos praktizált a fővárosban. A feleséggyilkos borszaszát gyanúja ellen a leghatározottabban tiltakozott. A rendőrség azonban minden tagadása ellenére letartóztatta s még tegnap átkísértette a kir. ügyészség fogházába.

Ma reggel a kir. ügyészség rendelkezése exhumáltatták a holttestet. A jelenvolt látósági orvosok a holttestet a foszlásnak már igen előhaladt stádiumában találták s állítólag konstatálták volna, hogy az asszony nem gyermekágyi lázban halt meg, mint azt a hivatalos hallotkémii jelentés állítja, de a mérgezésre nézve nem találtak semmiféle gyanús jeleséget. A gyomrot és a belső részeket az országos vegyszeti laboratóriumban fogják behatóbban megvizsgálni. Ettől a vizsgálattól függ a bevádolt férj további sorsa.

Értesítésünk szerint a kezelő orvosok, ragaszkodnak a diagnózishoz s egész határozottan állítják, hogy a fiatal asszonyt a gyermekágyi láz ölte meg s semmiesetre sem büntény áldozata.

Az eset nagy feltűnést kelt a fővárosban, a hol a súlyos váddal terhelt fiatal mérnök általános ismert alakja volt a Belváros előkelő társaságainak.

A Kaszelik per vége.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, ápril. 29.

Kevés per fordul meg a magyar igazságszolgáltatás egyes fórumai előtt, mely oly nevezetességre tesz, mint a Kaszelik per. Az egy éviged óta húzódó perben ma határozott a királyi Curia, helyben hagyván a tábla ítéletét. E perrel a sajtó is behatóan foglalkozott, de többször, rossz vagy téves információk útján helytelen és a tényeknek nem megfelelő világításba helyeztetett.

Illetékes helyről vett alapos információ útján a helyes tényállás a következő:

Kaszelik Ferencnek asszony 1879-ben halt meg. Férje és két gyermeke, t. i. fia Jenő és leánya Eugenia éltek túl. Kaszelik Ferencnek asszony végrendeletét nem hagyott hátra, hanem két ajándékozási okirat maradt utána, melyek egyikében halála esetére fiának Jenőnek egy fél házat, másikában pedig 300,000 frtot ajándékozott. A két testvér az anyai hagyatéokra nézve, közjegyző előtt osztályos egyezségeket kötött, a mely szerint Kaszelik Jenő megkapta a neki ajándékozott fél házat és 300,000 frtot, a többi anyai vagyonban pedig a két testvér egyenlő felerészben osztozott meg.

Kaszelik Ferenc mintegy öt esztendővel élte túl nejét s 1884 en halt meg. Kasze-

lik Ferenc már életében több házrészt és mintegy 300,000 frt. ingó értéket ajándékozott fiának Jenőnek, végrendeletében pedig fiát Jenőt egyedül általános örökösének nevezte ki, leányát Eugeniát pedig a végrendeletben felpanaszolt okokból teljesen kizárta.

Kaszelik Ferenc halála után a hagyatéki tárgyalásnál Kaszelik Jenő azon egyezségi ajánlatot tette, hogy a kitagadó végrendelet dacára, nővérének Eugeniának, a törvényesen kiszámítandó köteles részt kiadni kassz; Eugenia azonban ezt el nem fogadta, és beadta a keresetlevelet, a melylyel a most kifejezett örökösödési pert megindította.

Eugeniának ezen keresetlevele kiterjed ugy az anyai, mint az atyai hagyatéokra. Az anyai hagyatéokra vonatkozólag Eugenia azt adja elő, hogy őt a közjegyző előtt létrejött osztályos egyezsége atyja Kaszelik Ferenc rá kényszerítette és hogy őt ezen osztályos egyezség megkötésénél ugy atyja Kaszelik Ferenc, valamint fivére Kaszelik Jenő is megévezestették. Kéri tehát ezen osztályos egyezsége bírósággal érvénytelennek nyilvánítani és magának az anyja által Jenőnek odaajándékozott félháza és 300,000 frt. fele részét is megítéltetni.

Az atyai hagyatéokra nézni Kaszelik Eugenia a kereskedésben először is azt állítja, hogy atyja Kaszelik Ferenc már az anyja halálakor teljesen beszámíthatatlan elmeállapotban volt, s ez alapon kéri az atya által fia Kaszelik Jenő javára kiállított ajándékozási okiratokat, valamint minden végrendeletét érvénytelennek nyilvánítani, a melylyel Kaszelik Jenő általános örökösnek kinevezetett, Kaszelik Eugenia pedig kitagadott.

Kaszelik Eugenia keresetlevelében másodsor azt állítja, hogy fivére Jenő, atyját Kaszelik Ferencet ravasz fondorlatokkal hálózta be és vette rá arra, hogy leányát kitagadja s ez alapon is kéri Kaszelik Ferencet ajándékozási okiratait és minden végrendeletét érvénytelennek nyilvánítani és az atyai egész vagyonnak fele részét természetesen kéri magának megítéltetni.

De Kaszelik Eugenia keresetlevelében még azt is állítja, hogy atyjának Kaszelik Ferencnek az elajándékozott és a hátrahagyott vagyonán kívül még mintegy másfél millió forintnyi vagyona volt, a mely Kaszelik Jenő kére jutott, és azt kéri, hogy Kaszelik Jenő ezen másfél milliónak felfedezésére eskü alatt köteleztessék és annak fele azután szintén Kaszelik Eugeniának megítéltessék.

Az ezen keresettel megindított örökösödési per tíz esztendeig tartott s annak eredménye az, hogy a királyi Curia helyben hagyta a királyi táblának ítéletét, a mely ítéletnek lényeges tartalma a következő:

1-ször. Az anyai hagyatéokra nézve Kaszelik Eugenia keresetével teljesen elutasított s az osztályos egyezség, melyet Eugenia érvénytelenített kiánt érvényében fenn tartott.

2-szor. Az atyai vagyonra nézve, Eugeniának ugy azon állítása, miszerint Kaszelik Ferenc beszámíthatatlan elmeállapotban lett volna, valamint azon állítására is, miszerint Kaszelik Ferencet fia Jenő ravasz fondorlattal behálózta volna, alaptalannak találtatt és Kaszelik Ferencnek minden végren-

delete, valamint a fia javára kiállított ajándékozási okiratai is érvényeseknek nyilvánítottak és az atyai egész vagyon természetesen Kaszelik Jenőnek ítéltetett oda. Elutasított továbbá Eugeniának azon kérelme is, hogy Kaszelik Jenő a másfél millió felfedezésére eskü alatt köteleztessék, a bíróság azonban azt találta, hogy a végrendeletben előadott azon indokok, a melyeknél fogva néhai Kaszelik Ferenc leányát Eugeniát teljesen kitagadta, erre a törvény szerint nem elégségesek s ennek folytán a bíróság megítélte Eugeniának az atyai vagyonból a köteles részt és arra kötelezte Kaszelik Jenőt, hogy ezen köteles rész címén fizessen Eugeniának mintegy 390,000 frtot és fizesse meg Eugeniának ezen köteles része után a késedelmi kamatozatot és a perköltségeket is.

Kolozsvár és a quota.

Nagy szégyen esett tegnap Kolozsvár városán.

A városi bizottság Hevesvármegye feliratát a quota emelés ellen egyszerűen tudomásul vette és a szakosztály által indított nyozott feliratát elejtette.

Kolozsvár város törvényhatóságának a határozatára nem voltunk elkészítve, mert midőn a szakosztály elé került a hevesmegyei felirat, alig emelkedett hang az ellen s nagy többséggel határozottat el a tiltakozó felirat a quota emelés ellen.

A közgyűlés többségének tegnapi határozata sajnosan győzött meg újra arról, hogy a városi közgyűlési teremben is az ugynevezett liberalis nagy férfiak mindenből pártkérdest csinálnak s semmibe sem veszik a polgárok érdekeit, ha arról van szó, hogy a kormánynak kedveskedhetnek.

Mit nekik az ország, a nemzet érdeke; jól fizetett állásaikban igen kényelmesen érzik magukat s a miniszteri tanácsosságot és Józsefrendeket csak úgy kapja meg az ember, ha mindig görbe hátalt jár s ajkai folyton csak ezt az egy szót rebegik: igen, óh igen.

Nem, nem! Ezt bevárni, ezt történelmi Kolozsvár város erkölcsi reputációja nem engedí.

Az úgy pénzügyi oldalához szólni nem tartom interpellációnak keretébe valónak. Az esetleges érdemleges tárgyalás alkalmával talán én is elmondhatom nézetemet. Anyanyit most is mondhatok, hogy vagy a város, vagy a társadalom, vagy valamely intézet, vagy az állam költségén Mátyás király születési házáat az elpusztulástól meg kell menteni.

Hogy a helyre állítás után mi célra szolgálja az épület, arról is idő előtti lenne beszélni. Majd eltalálja a Tks. város annak idejében a leghelyesebbet. Engem most első sorban az épület jelenlegi sorsa indított felzsolásra s éppen ezért a fennebb kifejezett indokok alapján tisztelettel kérdem a Tks. Tanácstól:

1). Tette valamely és minő lépéseket, hogy a dűledezésnek indult ház, melyben Mátyás király született, minél rövidebb idő alatt helyre álltassék, vagy esetleg újra építessék?

2). Mit szándékozik tenni jövőre a történelmi nemzetiiségi házzal?

Kérem az elnök Mlgs. Főispán urat felhívni a Tks. Tanácstól, hogy az interpellációnra a feleletet megadni sziveskedjék.

Az interpellációra Albach polgármester és, Salamon tanácsos felett.

őszintén — már régóta nem részesült kellő figyelemben. Katonaszág szállást benne hosszasan, s mikor már e célra sem volt jó, átvették az uralmat a falak közt a patkányok, künne az udvaron pedig: a gyom és szemét. A ház külseje kopott volt, mint a kiszolgált katona rubája, rajta fakuló éremmel — mondjuk — az emléktáblával. Most már állani se tud maga erejéből a lábán, hanem csak megtámasztva — fenýőfa gerendákkal. A ki látja, rémülve gondol rá, hogy maholnap összeomlik.

Ezt bevárni, ezt megengedni Kolozsvár városának, nem lehet, nem szabad.

Annak a történelmileg nevezetes házának fenn kell állnia vagy helyreállítva, vagy esetleg újja építve. Ezt követelik:

Mindenekelőtt a kegyelet a nagy király emléke iránt. Ismert mondas: A nemzeti emlékek megőrzése hazafias kötelesség. Nekünk pedig nincs nagyobb, nincs szebb nemzeti emlékün, mint azaz — fájdalom omladozó ház — az Óvárbán, hol Mátyás az igazságos, a bölcs király született. Nem kis város, az ország fővárosa irigyelheti Kolozsvártól ez emléket: S mi ne tudnók megbecsülni? Magyarország apostoli királyja Ferenc József ő Felsége is megadta erre az intő jelt, midőn 1887 évi látogatása alkalmával egy a városra nézve nem épen kedvező nyilatkozat mellett az emléktábla készítésére 300 frtot ajándékozott.

A nagy király emléket ércszoborban is fenntartani, nem Kolozsvárt bűzdolt fel először a hazafias közérzet. Magkisérlettek azt jóval előbb és több helyen Magyarország külföldi törvényhatóságai. Minden kísérlet kísérletnek maradt. De az emlékszobor létesítése Kolozsvárt, ez ma már bizonyosnak mondható. Kolozsvár felhívása az országban viszszhangra talált, összegyűlt a szoborra 100,000 frt., a szobor készült, 1898-ban felállítható lesz, S honnan esiker? Mert alapot, történelmi jogot nyújtott hozzá az omladozó ház az Ó-Várbán, a Mátyás király születési háza.

A szobor leleplezés ünnepélyén jelen lesznek majd a király, a kormány, az országgyűlés, a törvényhatóságok küldöttei, az ünnep sokaság, később jönnek idegen utazók, megnézik a szobrot és kérdeznék, keresni fogják Mátyás király születési házat és találni fognak romokat, vagy annak hűlt helyét... Már csak a gondolatra is elpirul az arcz szégyen érzetében.

Nem, nem! Ezt bevárni, ezt történelmi Kolozsvár város erkölcsi reputációja nem engedí.

Az úgy pénzügyi oldalához szólni nem tartom interpellációnak keretébe valónak. Az esetleges érdemleges tárgyalás alkalmával talán én is elmondhatom nézetemet. Anyanyit most is mondhatok, hogy vagy a város, vagy a társadalom, vagy valamely intézet, vagy az állam költségén Mátyás király születési házáat az elpusztulástól meg kell menteni.

Hogy a helyre állítás után mi célra szolgálja az épület, arról is idő előtti lenne beszélni. Majd eltalálja a Tks. város annak idejében a leghelyesebbet. Engem most első sorban az épület jelenlegi sorsa indított felzsolásra s éppen ezért a fennebb kifejezett indokok alapján tisztelettel kérdem a Tks. Tanácstól:

1). Tette valamely és minő lépéseket, hogy a dűledezésnek indult ház, melyben Mátyás király született, minél rövidebb idő alatt helyre álltassék, vagy esetleg újra építessék?

2). Mit szándékozik tenni jövőre a történelmi nemzetiiségi házzal?

Kérem az elnök Mlgs. Főispán urat felhívni a Tks. Tanácstól, hogy az interpellációnra a feleletet megadni sziveskedjék.

Az interpellációra Albach polgármester és, Salamon tanácsos felett.

Válaszuk egy cseppet sem nyugtatott meg. Elvártuk volna, hogy a város e két első tisztviselője a történelmi emlékek soráról egy kissé több lekesedéssel, több hazafias érzéssel beszéljenek. Válaszunkon az látszott meg, hogy mivel nem lehet a kérdés végmegoldása elől kitérniök, tesznek is egy-egy lépést benne, de nem azzal a buzgósággal és odandással, melyet e nagybecsű történelmi ereklye megérdemelne.

Az az ígérlet, hogy ha majd a kultusz-miniszter nyilatkozik fog, hogy magas gondját kiterjeszti-e a műemlékre vagy nem, s akkor aztán foglalkozni fog a bölcs tanács vele, egy cseppet sem alkalmas arra, hogy a dűledező falakat megerősítse s az össze dűléstől megóvja. Ennek adott hangot Nagj Lajos is, midőn a kérdést tárgyalatni ohajította.

A közgyűlés többsége azonban a mellett határozott, hogy várjuk meg a miniszter ur megnyilatkozását.

Egy másik interpelláció előzte meg a gyűlés kitűzött tárgysorozat megkezdését.

Melitskó Frigyes mérnök aszírnt intéz kérdést a polgármesterhez, hogy minő intézkedéseket tett a hatóság, hogy a vízvezeték viz, mely az utóbbi napokban annyira megromlott, újra szép tiszta s évezhető legyen.

Minő intézkedések vannak foganatba véve:

1) a gyűjtőgallériákig álmossot Szamospart helyreállítására,

2) a gyűjtőgallériák közé ékelt területen lévő istálló eltávolítására,

3) az ottani őri lakhoz tartozó árnyékszéknek formás rendszerre való átalakítására,

4) az egész fásberki területnek állandó tisztántartására (igy a fásfuarozás alatt számzó szenny rendszeres eltakarításához állandó munkásnak alkalmazása, a marhasáthajtásnak, legeltetésnek besztutetése), továbbá minő intézkedések vannak foganatba véve,

5) a monostori kövívázközi városrészt egyik utcájáról jelenleg a fásberki usztató árokba ömlő házi szennyviznek onnan a Szamos folyóba való elterelésére,

6) a kis-zugó felőli duzzasztásra berendezett ároknak gondos tisztántartására s végül

7) a víztartónak és az utcai elosztó hálózatnak rendszeres kimosására illetőleg öblítésére?

Albach polgármester igyekezett megnyugtani a felszólalót, hogy a hatóság mindent megtett és megtesz, de hát ők nem ezer mesterek, hogy mindent megtudjanak csinálni.

S ezzel a közgyűlés, mint egy lidércnyomástól megszabadulva ráért a tárgysorozatra, melynek rendén csakhamar előkerült Heves vármegye felirata.

Eszterházy László főjegyző minden kommentár nélkül felolvasta Hevesmegye feliratát, azután a tanács határozati javaslatát, mely szerint a felirat egyszerűen tudomásul vétessék.

Arról, hogy midőn a szakosztály tárgyalta, épen o n d i t v á n y o z t a a f e l i r á s t, hallgatott.

Alig hangzott el a főjegyző utolsó szava, a jóllakottak táborából azzal felelték rá: szavazunk!

Indignálódva kelt fel erre Szabó Samu s egy igazán szép és hazafias beszédben utalt arra, hogy e fontos kérdésben minden magyar hazafinak egyet kell érteni s nem szabad pártpolitikát csinálni, mert a nemzet léte érdeke forog kockán.

ket és sok más nevezetes dolgokat abból az alkalomból, midőn Ferenc császár és király Budára hozta szüzetéseit.

Nyolczvan s néhány év mult el azóta és talán senki sincs már az élők között, a ki emlékezni tudna arra, mikor Ferenc császár szüzetéseivel, egetvőn vívatózás mellett — kocskázott végig a kivilágított Budán és Pesten.

A régi jegyzetekben az is meg van írva, hogy megnézték a magas vendégek a József épületet, a csillagvizsgáló observatóriumot és kocskáztak ujonnan ültetett város erdőben is. ; de bizony sokat nem nyújt még Pest...

Ma már nyuít eleget, de ma már nem hoznak hozzánk szuverén vendégeket.

Comes.

Tiszbe.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” számára fordította: AMICA.

XI.

(Folytatás.)

(29)

Megrettent, elvonta magát a Fergus felőléséből, és hirtelen körül nézve, Hágárnak a reá néző és csodálkozó halvány arcát meglátta.

— Ah, Hágár itt van! — mondá.

Fergus fellépett, és a Hágár tekintetével találkozott. Azok a sötét szemek bizonyos megvető meglepetéssel néztek az övéibe, vagy legalább ő azt gondolta. Fergus elpirult, és félig kihívón nézett vissza reá, a mint Hágár a pázsiton keresztül feljűk jött, és egyikről a másikra nézett, mint ha magyarázatát várná annak amit látott.

Tiszbe törté meg a csendet. Ott hagyta Fergus, előre ment, és kezét a Hágár karjába csuszattatta.

— Hágár, — mondá szelíden — tegnap sajnáltál engemet, édes ma örülj velem. Fergus azt mondja, hogy szeret. Ah, te meg vagy lepetve! — mert Hágár akarata ellen megrettent és elpirult. — Én is úgy voltam, de édes ez igaz.

— Igen — egy kissé meg vagyok lepetve.

Hágár nem nézett a kedves mosolygó arcra. Ő még mindig Fergus vizsgálgta, és Fergus előtt úgy tetszett, mintha a szemében levő megvetés növekedne a mint őtet nézte.

— Ha Fergus visszapiant és az utolsó interviewunkra emlékezik, könnyen megérti az okát, — folytatta Hágár hidegen. Megvalom, hogy szándékának ezt a hirtelen való változását nem tudom megérteni.

Fergus elpirult. — Feltartotta a fejét és kihívólag viszonozta a tekintetét.

— Azok az akadályok, melyekről magának azt mondtam, hogy a boldogságom útjában állanak, le vannak győzve, — mondá Fergus.

Tiszbe felézetett.

— Fergus, miféle akadályok? — kérde. — Édes, nem érdemesek azok, hogy törődjünk velük.

Hágár, jöjjön ide — és Fergus barátságos mosollyal nyújtotta feléje a kezét — jöjjön, és mondjon valami kellemest nekünk! A maga jó kívánságai nélkül boldogságunk nem lesz teljes — ugy-e Tiszbe?

— Nem, oh, nem, nem! Hogy lenne! kiáltá Tiszbe.

És aggályosan nézett a Hágár arcába. Egy pillanatig Hágár kemény küzdelmet vívott emagával, megszézt szerelmével, és

féltekenységével, mely szívét éles fájdalommal szaggatta. Torka összeszorult és elfojtotta azokat a szavakat, melyeket mondani akart. Végre mosolyt erőltetett és lehajolt és megcsókolta Tiszbét, de ajkai olyan hidegek voltak, mint a jég.

— Légy boldog! mondá Hágár; és ha bár hangja még a saját füleiben is durvának tetszett, a többiek azt nem vették észre.

Azt sem vették észre, csak jóval később, hogy csendesen visszavonult és magukra hagyta őket. Ők hosszasan időztek a kertben, olyan édes ostobaságokat beszéltek, miket a szeretők szoktak beszélni, a mi oly édes és becses előttük, és oly neveltség képesség mások előtt, és saját boldogságukba merülve, egyik sem gondolt Hágárra.

Hágár egyedül ült a szobájában, összekulcsolt kezei a térdén nyugodtak, szomorúan nézett maga elibe a növekedő sötétségben, a mint hasztalan boldog álmaival a multha visszapiantott, és a jövőre gondolt — a jövőre, mely sötétben, és szomorúan nyúlt el előtte, melyet a reménynek egy halvány sugára sem derített fel.

XII.

Drummond Percival megígérte Fergusnak, hogy mihelyt a munkájától néhány napot tud magának szakítani, megfogja őtet látogatni. Egy szeptemberi estén váratlanul érkezett meg, és Fergus nagyon szívesen fogadta.

Az Apátásban voltak ekkor többen is — többnyire régi tanuló társak, kiket Fergus a vadászatra hívott meg; és a Fergus nőtelen vendégei mellett, ott volt a kuzinja, Winterné, egy csinos fiatal özvegy asszony, a ki a házi asszony szerepét magára vállalta, és vele volt a sógor asszonya, egy jó kedélyű husz éves leány; ezek egy nappal később

érkeztek meg, mint Drummond; és miután mind a két nő szerette a mulatságot, és mert Fergus felhatalmazta őket, hogy azt tegyék a mi nekik tetszik, az ebédek, kertimulatságok, piknikiek, rögtönzött táncestélyek gyorsan követték egymást.

Az aratást korán végezték be ez évben, és a letarolt mezőkről egész nap hallzott a puska ropogás. Az idő kedvező volt, és a madarak éppen elég vadak voltak arra, hogy a sportnak több ingert adjanak.

Ezekben a napokban Hágár keveset látta Tiszbét, Winterné szinte minden reggel áthajtott a pony fogatán, és elvitte, hogy a villásreggelinél a vadászatársasághoz csatlakozzanak. Ilyenkor nagyon gyakran az Apátásba tértek vissza délutáni teára, és csak akkor ment vissza a paplakba, midőn öltözködni kellett az ebédhez, vagy az azt követő tánchoz; és miután Hágárnak sem ideje sem kedve nem volt a folytonos mulatsághoz, önkényt következett, hogy nagyon gyakran maradt egyedül; és a magányosság éppen ekkor nagyon rossz volt Hágárnak.

Mentől többeit gondolkozott a Fergus következetlen viselkedése felett, annál különösebbnek látszott az előtte.

Mind jobban-jobban csudálkozott, hogy mi lehetett az az akadály, mely az egyik napon legyőzhetetlen volt és a következő napon teljesen el lett hárítva. Ő próbált, — őszinte becsületességgel próbált a Tiszbe boldogságával rokonszenvenni. Azt mondta önmagának, hogy ő örült, hogy a Fergus magányos élete végre a Tiszbe szerelmével lesz felderítve és megáldva; de az egész idő alatt tudta, hogy csak hazudott önmagának, hogy nem örült. Nem tudta elviselni annak beismerését, hogy az a hely, a melyet oly hosszasan foglalt el a Fergus szívében, többé nem volt szükséges arra a barátságra, még mindig barátságának nevezte, melyről Fergus egyszer azt nyilvánította, hogy oly becses

előtte, hogy Tiszbe volt annak mindene. — Minden gyöngéd tekintet és szó, mit Fergus a kedvesének adott, növelte a Hágár fájó szívének gyötrelmét.

A mennyire lehetséges volt, visszahúta magát a társaságtól; és amár mindketten Fergus és Winterné feltételezték róla, hogy nem kíván és nem vár töltök külön meghívást az Apátásban adott mulatságokra, ő nagyon ritkán kísérté el oda Tiszbét.

Sok dolga volt, vagy az anyja gyöngédkedett és azt nem lehetett egyedül hagyni, vagy valami községi dolgot kellett elgizigian. Könnyű volt menteséget találni; és sem Winterné, sem Tiszbe és bizonyval Fergus sem gyanította annak igazi okát, hogy ő miért vonta ki magát a társaságukból.

Azonban Drummond Percival tisztában látott a többiekkel. Ő érdeklődött Hágár iránt, Derék nőnek gondolta és sokkal inkább Fergushoz illő feleségnek mint a szép Tiszbét. És miután érdeklődött iránta, tanulmányozta és a Hágár titka, mit az oly gondosan rejtett a szívébe, régóta tudva volt előtte.

Ő nem szándékozott volt az Apátásban egy hétnél hosszabban maradni, ő nem sokat csinált a vidékből és a vidéki mulatságokból és Fergus ezt tudva, kellemesen volt meglepetve midőn három hét telt el és amár a többi vendégek jöttek és mentek. Percival nem tudta jélet az unatkozásnak, sötélenkezőleg ugy látszott, hogy meg volt elégedve és szívesen maradt a mostani szálalásán.

Winterné és sógorasszonya szeptember végén elutaztak az Apátásból és az ők elmenetelükkel a táncestélyek és piknikiek bevégeződtek.

(Folytatása következik.)

Feilitzsch Ártur báró a hevesmegyei feliratban így indokolt sem lát arra, hogy Kolozsavart törvényhatósága felírjon a quóta felemelés ellen.

Nagy mondásokkal, melyek olykor őt is az elmondás után mintegy meglepték, próbálta véleményét okadatolni. De ez sem ment sehogysa, mert míg egyfelől beismeri, hogy újabb terheket a nemzet nem tud elviselni, másfelől elítéli az egész törekvést, mely a quóta felemelése ellen irányul.

Nagy zaj és ellenmondások között azzal végezze beszédét, hogy ne elegyedjünk a kormány dolgaiba, tudja az mit csinál.

Dr. Tutek Sándor tartott ezután egy királón magvas és szónoki lendülettel teljes beszédet.

Nem arról van itt most szó, hogy a kormány szemben bizalommal viseltessünk e, vagy nem?

Hanem arról, hogy a magyar nemzet egyetemesleg felemelje tiltakozó szavát Ausztria ellen, mely minden téren a legerősebb agitációt fejt ki már rég óta ebben a kérdésben. Midőn a hevesvármegyei felirat értelmében felírunk, nem tesszünk egyebet, mint támaszt, erősséget gyűjtünk a kormánynak, hogy hitvatkozhassék a nemzetre.

Ez nem bizalmi kérdés a kormány iránt, ez csak kifejezése akar lenni a nemzet tiltakozó szavának. Ennek pedig hangot adni kötelessége minden törvény hatóságának.

Deák Ferencz vármegyeje, Zala, bizonyára nem pártpolitikából jár elől a tiltakozók között s azért kéri a közgyűlést, hogy a szakszövetség véleményét fogadják el.

Szűzbeszéd következett ezután.

Dr. Kies Mór egyetemi tanár, ki ez évben jutott be, mint virilista a kommunikatív pártokba, beszédét a kommunikatív pártok közötti szakszövetség mellett, hogy ez idők szertartási semmi gyakorlati eredménye nem lesz a felírásnak.

Katódra bölcsességgel és hosszadalmas- sággal annyira kifészesítette a figyelmet, hogy a főispánnak folyton csemetnie kellett a csend helyreállítására.

Sok kitérő és közjogi fejtegetések után oda konkludált beszédében, hogy ez idő szerint ne írjon fel a törvényhatóság, hanem, midőn az egész kérdés döntés alá kerül, tegye meg a maga észrevételeit.

Nagy Lajos látva a „liberalis” hangulatát, igen röviden, de velősen szólott a felírás mellett. Polcz Rezsőt már kisére akarta halgatni a quóta tábor s csak erős argumentumainak köszönhetően, hogy a nagy urak kegyesek voltak respektálni a szólás szabadságot.

S igen jól tette Polcz Rezső, hogy szembe szállt az „igen” szavakkal szemben, mert ha votumokat nem is tudott szerezni beszédjével, de a nemzettel és választóival szemben megette a kötelességet.

Még dr. Török István kívánt szólni, de nehogy az okstrukció vádjával illethe- sen elállt a szótól, nagy öröme dr. Szamosi János és David Antalnak, hogy az ajkukon rég tartott igent kimondhassák.

A főispán látva ezt a sovárgást, csak- kélt, hogy a kik a tanácsot fogadják el, az a hevesvármegyei feliratot egyszerűen tu- domásul veszik, igen nélszavaznak; azok pedig, kik a felírat mellett vannak, nem el- fejték ki tiltakozásukat a quóta felemelés ellen.

Erre megkezdődött a névszerinti szava- zás, melyet dr. Tutek Sándor kért a követ- kező bizottsági tagok nevében:

Bénel Ferencz, Vécsei Sámuel, Kilin Mihály, Magyar Mihály, Rucska Lajos, dr. Somodi István, Szabó Sámuel, Reményik Lajos, dr. Tutek Sándor, Szilágyi György, Hatsek An- ton Ferencz, Székula Ákos, Boros György, Nagy Lajos, Kováry Mihály, Pál János, Hirschfeld Lajos, Nedoreszték János, Vincze István, Mattay Kálmán és Polcz Rezső.

A quóta felemelés ellen, az az felírás mellett szavaztak:

Bénel Ferencz, Vécsei Sámuel, Kilin Mihály, Magyar Mihály, Rucska Lajos, dr. Somodi István, Szabó Sámuel, Reményik Lajos, dr. Tutek Sándor, Szilágyi György, Hatsek An- ton Ferencz, Székula Ákos, Boros György, Nagy Lajos, Kováry Mihály, Pál János, Hirschfeld Lajos, Nedoreszték János, Vincze István, Mattay Kálmán, Merza Lajos, Polcz Rezső, dr. Török István, Szepes Lajos, Ta- dásy Sándor és Losonczy János árvaszéki lakosok.

A felírat ellen: Bak Lajos, dr. Brandt József, Csáky Béla, dr. Csiky Vik- tor, Endrasszky Benedek, br. Feilitzsch Art- ur, Fekete Gábor, Ferencz József, Finálé Henrik, Foly Viktor, Frankia János, Gáman Mihály, Hajós János, dr. Haller Károly, dr. Kondász Ferencz, Herczeg Lajos, dr. Kiss József, Melitskó Frigyes, Nagy József, Sigmund Dezső, dr. Szamosi János, dr. Szabó Béla törvényszéki bíró, Székely Miklós, dr. Géza, dr. Szombathelyi József, Valentini Adolf, dr. Vályi Gábor, dr. Veress Vilmos.

MINDENFÉLE.

Kolozsavart, április 30.

A „Kolozsavart” Dr. Csiky Viktort meglepette, azzal a váddal szemben, hogy a kormány ur rosszul cselekszik, mikor a quóta emelés érdekében házal. Ez nem há- zálás — mondja lapotársunk — hanem

politikai kötelességteljesi- té s. Jól jegyezze meg mindenki, hogy im- már odáig jutottunk a szabadelvű aera kor- rumpáló, politikai erkölcsöt uralma alatt, hogy csak az teljesíti kötelességét, a ki Aus- tria malmára hajtja a vizet, s a ki a politi- kai forumon úgy cselekszik, hogy osztrák ér- dekek soha sem jön összeállításba, hanem azokat dőlgeti.

Lapotársunk a „Kolozsavart” írja azt is: „bolond beszéd” azt mondani, hogy Csiky ur a kvótaemelés érdekében igyekszik hangulatot csinálni.

Mondhatnák azt, hogy bolondabb beszéd ezt tagadni. De nem mondjuk. Sőt elismer- jük, hogy a „Kolozsavart”-nak igaza van. Mert hiszen ma önzetlenül lelkesedni, meggyőző- désből küzdeni elvékért, szembe állni a ha- talommal, birkózni az erőszakkal, szegénynek maradni a lélek vásárlás piacán, kigunyol- tatni magunkat, mert úgy beszélünk a mint hazafias meggyőződésünk diktálja, kitenni ma- gunkat az üldözések és naponta nézni a po- litikai frivolisztá ciznizmusát: csakugyan bo- lond ság!

Ennél sokkal kényelmesebb jövedelmező állást alázatos főhajtással kiérdemelni, zsiros proviziókat szerezni, nyugodtan üdülni a ha- talom árnyékában és zsebre vágni tíz ezer forint subventiót.

Opponálni csakugyan bolondság akkor, a mikor könnyebb nem opponálni. Ki mondja még, hogy a Kolozsavart nem büles!

— Meggyőződés. A kolozsavart Ipartes- tület is tudvalevőleg, tiltakozó álláspontot foglalt el a kormány kvótaemelési politikájával szemben. Sem Bak Lajos, sem Endrasszky Be- nedek sem Nagy János, mint az Ipartestület választmányának tagjai, nem tiltakoztak elle- ne, sőt hozzájárultak a kvótaemelés ellen hozott tiltakozó határozathoz. Tegnapi azonban mind hárman a Csiky Victor, illetőleg a tanács ál- láspontjára helyezkedtek s rászavaztak, hogy a kvótaemelés ellen kapott átiratok ad acta tétessenek. Amott mindhármuk érdeke azt ki- vánta, hogy ne emeljék a kvótát, itt pedig az volt opportunus, ha emelik, vagy mond- juk, ad acta tétessék a kérdést. Ima ilyen ér- teke van a liberalis meggyőződésnek!

— „Majd decemberben.” Kolozsavart pol- gárságának független meggyőződését és haza- fias érzését rétegekben az a két szó jelszóvá vált a tegnapi tartott városi közgyűlésnek a quóta kérdésben hozott határozata követke- zésében. Decemberben kerül t. i. választás alá a kommunális választott tagjainak fele része és ebből az alkalomból a polgárság éreztetni fogja bőven indokolt ellenszenvét azokkal szemben, kik a tegnapi szavazásnál a labanc- álláspontot tették magukévá. Decemberben esnek választás alá a tegnapi nap quóta-avajjai közül: Finálé Henrik dr., Valentini Adolf, Fischer Lajos, Gáman Zsigmond, Bak Lajos, Székely Miklós, Veress Lajos dr. és még több- ben, a kiknek a decemberi közszéki választá- sáknál lesz majd alkalmuk meggyőződni a felől, hogy egy városi képviselőnek más te- kintetekkel is kell figyelembe vennie, nem- csak a hatalom parancsait. Részünkről tehát midőn közöljük ezeket az uraknak neveit, irántuk való csupa gyöngédségből figyelmeztetjük őket, hogy jó lesz követni a többi szabadelvű nagy Mogulok taktikáját és elme- nekülni a virilizmus sánczai mögé a népszé- rűség nyilatkozata elől. Nálunk ugyanis a virilizmus — mint tegnapi láttuk — nem csak az uszorások privilegiuma, hanem a népszé- rű városatyák refugiuma is.

— Erdélyi püspök helyettes felszente- lése. Nagy fénytel és ünnepélyességgel fog- ják vasárnap felszentelni Majláth Gusztáv er- délyi püspök helyettesét, Vasárnap d. e. lesz a budai Mátyás templomban. A felszentelésen a magyar arisztokrácia tagjai jelen lesz- nek. A felszentelést elvégzi Császka György kalocsai érsek Steiner Fülöp székes fehérvári püspök és Boltzár esztergomi érsek helyet- tes segédlete mellett fogja teljesíteni.

Az ünnepélyen részt vesz az erd. r. k. egyház kerületéből: Jósika Sámuel vezetése alatt dr. Groisz Gusztáv, dr. Szamosi János, Pál István, Dörgő Albert, dr. Finálé Henrik, dr. Todor József kanonok és igazgatótanácsos és mások. A Gyulafehérvári káptalanról egy tag fogja képviselni.

— Utolsó előadás a színházban. Teg- nap utolsó előadással a „Gyimesi vadvirág” került színre. A közönség zsufolásig meg- töltötte a színházat. Minden jegy elfogyott s még az állóhelyek is egészen tömve voltak. Géczy népszínműve úgy látszik sokáig kassa- darabja lesz a kolozsavart színháznak.

— A szintársulat elutazása. A kolozs- vart nemzeti színház egész személyzete ma reggel utazott el Marosvásárhelyre. A társu- latot külön vonat viszi új állomására. A színészek távozásra természetesen nagy mo- zgalmat idézett elő a pályaudvaron, a hová nagy számú közönség gyűlt össze, hogy még egyszer megláthassa kedvenceit s istenhoz- zádot mondhasson nekik. A társulat csakha- mar elhelyezkedett a kocsikban; nehéz szív- vel búcsúzó primadonnák, könnyező naivák, erős szívű drámai szendék még egy utolsó mosolylyal boldogították a perronon ánosorgó nagyszámú közönséget, a vonat fűtyölt s a társulat elröpült egy nem szebb — de talán

soknak boldogabb hazába: a hol nem zak- latják Tália papjait és papnőit — a hitelezők.

— Salamon régi nótái. Vasárnap este az előadásban Salamon János szölgia fogja a közönséget gyönyörködtetni. Az öreg Sala- mon eljátsza Mátyás király nótáját, mely ezelőtt több mint 400 évvel keletkezett. Is- meretlen primásoktól 1700-ban Kolozsavart a Bánffy György gubernatornak kedvelt zenésze Csusuj György tanulta el s őrizte meg. Csus- ujtól Móti József tanulta el, ő 87 éves korában az 50-es években halt meg. Kolozs- vart öreg emberek még emlékeznek ekitűnő primásra, a ki Szamosfalvi Jancsit tanította be e nótára. Szamosfalvi János a 40 es évek- ben halt meg fiatalon 28 éves korában. Ettől tanulta már 12 éves korában az öreg Sala- mon a Mátyás király nótáját, melyet ő átírt. Salamon a nótán kívül eljátsza a Rákóczy keserve, Bercsényi és a Kurucz nótákat szó- lóban. Azonkívül több régi népdalt fog ját- szani, az előadás szakaszai között. Az esti előadás ennél fogva még e tekintetben is művészi színvonalon fog állani. Megjegyezzük, hogy az öreg Salamon a hazafias ügy iránti tekintetből díjazatul működik közre.

— Vasárnapi színházi előadás iránt Kolozsavart körében minden felé nagy érdeklődés nyilvánul. A rendezőség arra törek- szik, hogy a művelt közép osztály kevésbé vagy- nos tagjainak is megkönnyítse számbavehető ál- dozat nélkül a képek megtekintését. Azért a d. u. mérsékelt helységeken kívül iskolák, testületek, hivatalok, hatóságok alapszabá- lyokkal bíró egyesületek részére a holnap d. e. 11 órától fenmaradó jegyeket tetemesen mérsékelt árban adják ki az esti előadásra. A jegy mérsékelt árban való váltásához a testületek állítják ki a szelvényeket. Ez iránt átiratot intézett rendezőség az összes helyi hatóságok és társas körökhöz. A mely testü- let nem kapta volna meg ez értesítést, ez- iránt a torna vívoda épületében székelő ren- dezőséghez fordulhat.

— Majláth püspök felszente- lése. Gróf Majláth Gusztáv erdélyi segéd- püspököt május 1 én délelőtt szentelik püs- pökké a budavári Mátyás-templomban. A szer- tartási rendkívül fényes lesz s Császka György kalocsai érsek, mint az erdélyi római katoli- kus egyház metropolitája végzi, Steiner Fül-öp székesfehérvári megyés püspök, Baltazár József felszentelt püspök, esztergomi érseki helynök, továbbá Bogisich Mihály címzetes püspök, budavári plébános, több pap és nő- vendékpap segédletével. A pápság reggel 8 órakor egyházi díszben égő gyertyákkal nagy körmenettel indul a Mátyás-templomból a Majláth-palotába, a honnan a felszentelendő a templomba kíséri. Megérkezés után azon- nal elkezdődik az ünnepi nagy mise, amely alatt a konzekráció történik. Az istentiszte- let alatt a Rarnolderintézet leány növendékei énekelnek, a kiknek gróf Majláth Gusztáv esztendőnkön keresztül gróntatójuk volt. Régi magyar egyházi énekeket adnak elő, Vavri- necz Mór karnagy vezetésével. A szertar- tás végeztével, ami délelőtt 11 óra tájban lesz, a pápság a felszentelt új püspököt vizs- zakíséri a Majláth-palotába. Az ünnepélyre a közönséget belépő jeggyel bocsátják csak a templomba. Jegyek a sekrestyében kap- hatók.

— Magyarország képei. Vágó Bertalan előadása iránt nagy az érdeklődés minden körben. Vágó már holnap este megérkezik, hogy teljesen előkészíthesse az előadást. Itt Kolozsavart is szándékozik néhány képet az előadásra előkészíteni. Miután műkedvelő fényképezők, tanárok, tanítók nagyon érdeklődnek Vágó berendezése iránt, megemlítjük, hogy Vágó a tornavivó épületébe lesz szállva. — A rendezőség figyelme is kiterjedt sok mindenre. Díjjalban jegyeket ajánlott a siket- néma intézetnek s a Mária Valéria leányár- vaház növendékeinek, valamint a városi fiu ár- vaháznak, hogy ezek is megismerhessék hazánk szebb tájékatnak képeit. Az öreg honvédek közül a szegényebb sorsuk a Böckel Károly tiszteletben nyerhetnek díjjalban ülhely jegye- ket az előadásra, hogy ők is láthassák a nagy idők emlékeit, kiválóbb alakjait s az előadás gyönyörködtető képeit. A bemuta- tandó képek között sok olyan lesz, a mi kel- lemes meglepetést fog kelteni Kolozsavart kö- zönsége körében. Jegyeket egészen vasárnap délig lehet az üzletekben változni, azontúl a színháznál. Részletes programot Böckel fő- téri üzletében és a jegyárutó helyeken lehet kapni.

— Az iparos tanoncok vizsgái. A ko- lozsavart iparos tanonciskolában az évi vizs- gálatok május 2-án vasárnap, d. e. 8—12 óráig tartatnak meg a következő iskola he- lyiségekben: a róm. kath. lyceumban és mo- nistor utcai Augusteumban; az ev. ref. kálvay-utcai és hídely-utcai népisko- lában; az ev. ágost. belmagyar-utcai népi- iskolában; az első közszéki népiskolában s a városi polgári iskolában. A jelen közvizsgá- latokkal a tanév csak részben ér véget, mert a rajztanítás június végéig tart. E teljesen nyilvános vizsgálatokra az érdeklődőket tisz- telettel meghívja az iskola igazgatósága.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai, és sürgöny-levelei.)

Zavargások Oroszországban.

Athén, ápr. 30.

Athénben folynak a zavargások. Minthogy a kamarában csak 110 képviselő jelent meg, az ülés nem volt megnyitható.

A tüntetők vonulnak nagy tömeg-

ben. Az utcákon kiabálnak „Eljen Ca- naris tengeragy.”

Uj görög kabinet alakítása.

Athén, ápr. 30.

Tegnap este 8 órakor nyújtotta át Ralli az alakítandó ministerium vég- leges listáját.

Deligeorges az utolsó pillanatig vonakodott bele menni az új kabinetbe, a mennyiben ő ragaszkodott ahhoz, hogy a kabinet élére oly egyént állít- sanak, a ki fölötté áll a megalakult pártoknak, Canaris vagy Sotirópulus óhaja.

Ralli nem hajlandó a kabinetbe lépni.

Az alakítandó kormány Szikuris- ták, Kalliták koalíciójából fog ál- lani.

Valószínűleg Tsamados lesz a had- ügyminiszter.

Athén ápr. 29 este 10 óra. A megalakítandó kabinet holnap fogja az esküt letenni.

Angol nyilatkozat.

Budapest, ápr. 30.

Az angol pénzügyminiszter tegnap az alsó házban betérjesztette a bud- gettet.

Kijelentette, hogy a kormánynak nagy gondossággal kellett a költség- előirányzatot összeállítani, mert kele- tetlen összetörnyosulnak a hábcru felle- gei, melyekről nem tudhatni, hogy meny- nyire terjeszkednek.

Igazságügyi bizottság ülése.

Bpest, ápr. 30.

Az igazságügyi bizottság meg- kezdte a bűnvádi eljárás életbelépte- téséről szóló javaslat tárgyalást.

Erdély miniszter kijelentette, hogy nem tesz kifogást az ellen, hogy a félreértések klarifikáltassanak a javas- lat lényegének teljes fenntartása mel- lett.

Chorin, Beksics, Emer beszél- tek még.

A tárgyalást holnap folytatják.

Válság a görög miniszte- riumban.

Athén, ápr. 30.

A király elbocsátotta Delyannist. Az új miniszteriumban Ralli had- ügyminiszter lett, ki azonnal elutazott Farzalusba.

Más hír szerint Ralli miniszter- elnök lett.

A kvóta b

Az osztrák kvó- nap este érkezik me

A magyar bizo- sében a leküldendő nyadoul hagyja, hogy álláspontjához. Nyil- a két albizottság közti tárgyalas- nem vezetnek eredményre.

Képviselő választás.

Brassó, ápr. 29.

Brassóból jelenti tudósítónk: A tegnapi képviselőválasztáson 752 sza- vazat közül Brennerberg, a szabadelvű párt jelöltje 526, Lurcz 205 és dr. Ötörbán 21 szavazatot kapott. Ötörbán egy órával a szavazás befejezése előtt visszalépett. A mandátumot öt órákor adták át Brennerbergnek.

Bánffy miniszterelnök Széll Kálmánnál.

Mint a Pol. Korr. jelenti, Bánffy Dezső báró miniszterelnök tagnap delben a képviselőház ülése után, több mint fél- óráig tartó tárgyaláson volt Széll Kál- mánnál s vele igen fontos és aktuális ügyekben tanácskozott.

Slauch jubileuma.

N.-Vár, ápr. 29.

Schlauch áldozárságának jubileuma ma kezdődött a küldöttségek tisztelgésével. A nagyváradi ág. ev. egyház képvisletében Rim- ler Károly lelkész, a szigligeti társaság ne- vében Rádl Ödön, a kongresszusi hitközség nevében Kecskeméti Lipót főrabbi, az izraelita nőegylet számos tagu küldöttsége elén Gerő Armin, az orthodox izr. hitközség nevében Fuchs főrabbi és a gazdakör nevében Kis Elek üdvözlőtek gyönyörű beszédekkel a bi- borost. Schlauch minden küldöttségnek remek beszéddel válaszolt, megköszönte figyelmüket s kiemelte, hogy teljes életében arra törek-edett, hogy mint pap, hazafias és minden tel-

jesítse hivatását, a tudományt a vallással, az idealizmust a realizmussal úgy egyeztesse egy- be, hogy embertársainak vallásfelekezeti kü- lönség nélkül hasznára váljék. A szellemes válaszokat a küldöttségek lelkes éljenzéssel fogadták.

Görögországból.

Athén, ápr. 30.

Komoly kísérletek történnek, hogy valamennyi párthoz tartozó férfiakból álló koalíciós miniszterium alakíttassék, melynek elnöke Delyannisz lenne; az ellenzék azonban oly követeléseket tá- maszt, melyek a kabinet egységét le- hetetlenné tennék. Delyannisz fegyver- szünet kérését is javasolja az ellenzék azonban ezt kerekén visszautasítja s a háboru folytatását követelte. A dy- nasztikus válság veszélye egyelőre meg- szűnt, de a legkisebb incidens vég- zetessé válhatik.

Athén, ápr. 30.

A sajtó kárhóztatja a flotta tét- lenségét s követeli Saloniki s más nagyobb török kikötő bombázását. A közvélemény szintén e nézetben van, bárha nem hiányoznak vélemények, melyek szerint ez nemcsak minden ha- szon nélkül, de sőt Görögországra nézve végzetes volna.

A hitvesgyilkossággal vá- dolt mérnök.

Budapest, ápr. 30.

A hitvesgyilkossággal vádolt mérnöknek, Ifju Gárdos Lajosnak az esete, mely főváros- szerte nagy szenvezációt keltett, néhány nap mulva bizonyára teljesen tisztázva lesz. A szörnyű váddal illetett fiatal mérnök sorsa attól függ, mit mond majd az orvosi illető- leg vegyi vizsgálat azzal szemben Gárdosné a saját férje megmérgezte. Gárdos tegnapelőtt óta a törvényszék fogházában ül, mert a letartóztatását több gyanus körülmény szinte szükségessé tette. Csak annyit látszik bizonyosnak, hogy a boldogtalan asszony, nem mehnnyuladásban halt meg, mint annak idején hitték. De arra még nincs bizonyíték, hogy a halál mérgezés okozta s különösen nem lehet tudni azt, hogy ha mérgezés tör- tént volna is, nem ő n g y i l k o s s á g g a t e forog-e fenn?

Csak a szörnyű gyanu van meg az el- fogott mérnök ellen, a kinek lakásán Pus- kári Gyula központi vizsgálóbíró egy fiókjá- ban egész rakás különféle mérget talált. A vizsgálóbíró ma délelőtt a fogházból maga elé vezette ifj. Gárdos Lajost és körülmé- nyesen kihallgatta, de szintén pozitív ered- mény nélkül. A gyilkossággal vádolt férj ál- hatatosan tagadta a gonosz tettet, másrészt azonban, nőha a vallatása délutáni 2 óráig tartott, tisztázni nem tudta magát a gyanu alól. Erre mutat, hogy a mikor Pusáriú bíró délután megszakitotta a kihallgatását, elren- delte ellene a vizsgálati fogságot s a hatá- rozathoz, melyet a bíró tüzstén írásba fog- lalt és felolvasott, hozzájárult a vádhatóság részéről doktor Mészáros Tivadar altágyész is. Néhány pillanatig Gárdos némán hallgatta a bíró végzését, de aztán megszólalt:

— Nem nyugodhatom bele... nem... és fellebbezni fog a védőm is!

A fogoly mérnök egész teljességében érzi a borzasztó vád súlyát, de azért biza- lommal emlegeti, hogy ki fog derülni az ő írtatlansága és nem sokára ki kell őt bocsá- tani a fogságból.

Merénylet egy vonat ellen.

Budapest, ápr. 30.

Gömörmegyében Rahó és Rimabánya állomások között — mint levelezőnk írja — ápr. 25-én nagy veszedelem fenyegette az arra haladó vonat utassait. Ismeretlen me- rénylők ugyanis köveket és hatalmas fatör- zéseket raktak a síneknek keresztül. A loko- motívvezető szerencsére még idejekorán ész- revette s megállította a vonatot.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Feloldó szerkesztő és lapfajladonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér.

Van szerencsém a n. é. közönség tuda- mására hozni, hogy az

„UVILÁG”

című nyári mulató helyiséget holnap

Május hó 1-én

egy elsőrendű budapesti

Magyar daltársulattal

megnyitom.

Mely alkalomra a n. é. közönség párt- fogását kérve maradtam

teljes tisztelettel

GRÜN ADOLF,

bérlő.

366. 2—2]

Kozma Ferencz,
kir. tanácsos, Kolozsmegye kir. tanfelügyel ője.

368. (1—1)

LICHTENSTEIN JÓZSEF,
 kir. bírósági végrehajtó.

369. (1—1)

PIGER JÁNOS,
kir. bir. végrehajtó.

370. (1—1)

LICHTENSTEIN JÓZSEF,
 kir. bírósági végrehajtó

99. $(10-x)$

357. (3—3)

SCHÉFER ANDRÁS.

304. (3—3)

325.(4—15)

A nagyérdemű helyi és vidéki közönség becses pártfogását kérve
275. (7—20) kiváló tisztelettel: **LÉBER GYULA.**

...sıpkı 68 yılında ...

☛ Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. ☛ 800. (9—10)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.